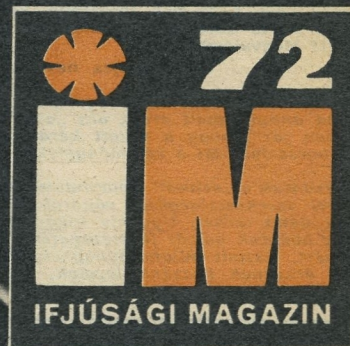

”
**Ha
húsz
éves
len
nék**
”

Cikkünk
Szent-Györgyi Albertről
az 50. oldalon

VIII. évf. 1. szám
1972. január
Ára: 4 Ft

KOMPUTER az iskolában

Az elsősök most tanulnak éppen szorozni. Például 26 579-et 3845-tel. Legtöbbször másodpercek alatt megmondják a végeredményt, a gyengébbeknek azonban akár egy fél percet is rá kell szánniuk a megoldásra. Pedig ötöst csak az kaphat, aki a számítást villámgyorsan, bal kézzel is meg tudja csinálni; lehetőleg úgy, hogy közben oda sem néz, csak az elvégzendő feladatokat figyeli a példatárában.

Tévedés ne essék; a helyszín, ahol mindez történik, nem valami csodagyerek-képző.

Az igazsághoz ugyanis hozzátartozik, hogy a fenti szorzást és minden számtani alapszámítást itt nem fejen vagy papíron, hanem kattogó, zakatoló, papírkigyókat eregető kis számológépeken végeznek a diákok.

Az iskola neve: Hámán Kató Ügyvitel-gépesítési Szakközépiskola.

Hogy mi ez a nem éppen izgalmas hangzású „ügyvitel”, amelyet gépesíteni kell? —

Például a könyvelés, bérelszámolás, a hosszadalmas, lélekölő irodai adminisztráció — világosít fel Köhegyi János az I. B-ben, miközben óriási sebességgel vezeti fel gépén egy könyvelés adatait a négyzethálós, számokkal teleírt lyukkártyára.

MÉRNÖKÖK SZÁZAI HELYETT

— Az még semmi — legyint mellette Elekfalvi Ferenc, akiről annyit kell tudni, hogy eredetileg ugyancsak gimnázium helyett, ha-lónincs-a-számár-is-jó alapon választotta ezt az iskolát, most viszont már „erővel sem lehetne elhúzni innen”. — Az ügyvitelbe minden olyan szellemi munka beletartozik — magyarázza —, amelyhez nem kell fantázia, csak számolás, következtetés, logikus kombinálás, egyszerűen minden, amit gépek is el tudnak végezni helyettünk. Mondjuk, fel akarnak építeni egy hidat valahol. Azelőtt mérnökök tucatjai hónapokig dolgoztak a tervezésen, most egyszerűen betáplálják a szükséges adatokat a számítógépbe, és az megmondja, mennyi és milyen anyag kell az építkezéshez, mennyi ember, mennyi pénz, sőt a tervrajzot is megcsinálja.

— Már akkor elektronikus számítógépet használtak, amikor a második világháború végén partra szálltak Normandiában — meséli Barthoeiszky Ilonka. — Pontosan tudták, hány katonára van szükség a hadművelethez, mennyi hadianyag, hajó. Kiszámították a németek várható elmentadását, még a legalkalmasabb éjszakát is kijelölte nekik a gép, amikor nyugodt volt a tenger, és nem sütött a hold. Tulajdonképpen azóta terjedtek el a komputerek Európában is.

A Hámán Kató Szakközépiskolába egyelőre csak kettő jutott; ezen a két kisebb komputeren gyakorolnak a negyedikesek — az elektronika és programozás ugyanis ennek az évfolyamnak a tananyaga. Azon a foglalkozáson, ahova én is beültem, éppen egy képzeletbeli gyár dolgozóinak havi fizetését kellett az osztálynak megállapítania. Az adatokat előbb lyukszalagra vezetik, a lyukszalagot pedig a komputerbe, amely beolvassa és tárolja a felhasználandó számokat. Ezután már csak a megfelelő gombokat kell benyomni. Néhány villanás, kattánás, és a géphez csatolt írógépen — mintha csak szellemujjak mozgatnák — a maguktól leütődő billentyűk kiírják a végeredményt.

A TANÁR NEM ÖRÜLT

— Nemrégiben a tanáraink fizetését ellenőriztük egy bérszámfejtési gyakorlaton — meséli Nyilas Éva —, és fölfedeztük, hogy az iskolai adminisztráció hibázott: az egyik tanárt rossz bérkategóriába sorolták. Meg is dicsérték az osztályt, csak, sajnos, az illető tanár nem örült: hetven forinttal kevesebbet kapott azontúl havonta.

Pezsgő életű, vidám, jó iskola ez itt, a budapesti, II. kerületi Jurányi utcában. Az osztályok, folyosók falai szinte ki sem látszanak a színházba, vitára, bulira invitáló plakátok, színes faliújságok alól; a húsnál több szakkörben, tanfolyamon, a fotózás, a tánc vagy a csillagászat mellett, akár az autózést is meg lehet tanulni; a KISZ-klubban és az irodalmi színpadon is állandóan új, érdekes műsorokat szerveznek a gyerekek. A jókedv, a lendület elsődleges oka: itt minden diák szereti, amit csinál; büszke a munkájára.

— Elcsépelet mondás, de szerintem nagyon igaz, hogy ez a jövő szakmája — mondja a negyedikes Benda Éva. — Ma még csak száz nagy számítógép van Magyarországon, de hamarosan ennek sokszorososa lesz, hiszen a termelés, a vállalatok irányításában, a közlekedés vagy az áruházak forgalmában, az iparban és a tudományos kutatásokban nélkülözhetetlené válnak — és velük együtt mi is, a kezelőik. Éva szavait Jámbor Gyula iskolaigazgató tényekkel erősíti meg.

ÖTSZÁZ ÁLLÁSÁJANLAT

— Az iskola végzős diákjait szinte csalogatják a jobbnál jobb munkahelyekre, szinte minden ujjukra jut egy. Az 1965-ben alakult szakközépiskola első érettségije után, 1969-ben például hatvan diáknak körülbelül ötszáz állást ajánlottak fel, 1500—1600 forintos kezdő fizetéssel, amely egykettőre fölemelkedhet 2000—2500 forintra is. Nem is beszélve azokról, akik a Közgazdasági Egyetemen vagy a Számviteli Főiskolán tanulnak tovább, és programozói vagy szervezői képesítést szereznek.

Az iskola új, nem is túlságosan közismert, mégis megtámadta már a közép- és felsőoktatási intézmények szokásos betegsége: a túljelentkezés. Ami viszont ilyen esetekben egyáltalán nem szokásos: az igazgatóság azt szeretné, ha még az eddiginél is jóval több gyerek felvételizne.

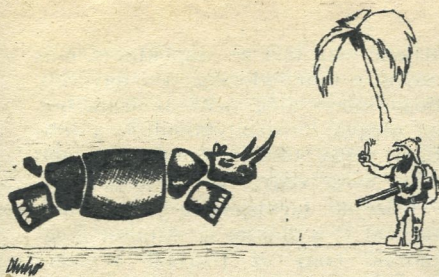
— Ennek a furcsa ellentmondásnak az oka az — magyarázza Jámbor igazgató —, hogy aránylag kevés az olyan jelentkező, akinek a kedven kívül az adottságai is megvannak ehhez a foglalkozáshoz, elsősorban a jó matematikai tudás, a mozgékonyág, a figyelem. A nem egészen kiválóak ezeket a képességeket természetesen a tanulás során is elsajátíthatják. Ehhez viszont még legalább két-három hasonló jellegű iskolát kellene indítani az országban, így talán az egyre növekvő szakember-igényt is kielégíthetnék.

SZÉKELY JULIANNA
FOTÓ: HIDVEGI ÉVA

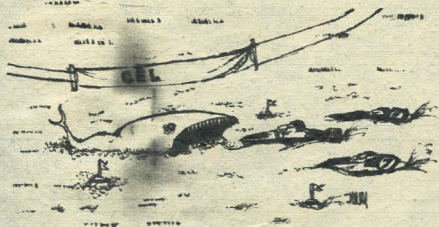

DLUHOPOLSKZY LÁSZLÓ RAJZA

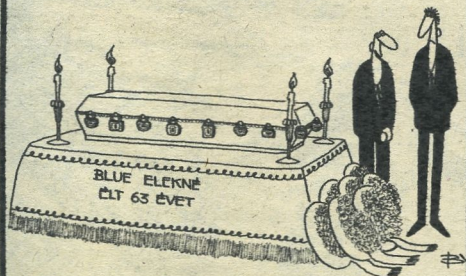

Állj, vagy lövök!

DUNAI IMRE RAJZA

BENKŐ VIKTOR RAJZA

Biztos, ami biztos,
rátettem azt a pár lakatot

KEDVES LÁNYOK ÉS FIÚK!

Megköszönöm bizalmatokat és azt a sok kedves levelet, képeklapot, melyet a novemberi első találkozásunk óta kaptam tőletek. Olyan sok kérdést tettetek fel, hogy én is hosszabb levélben válaszolok.

Főleg lányoktól érkezik hozzám kérdés és kérdés, több ízben személyes problémákkal kapcsolatban is. Budai Edit Pécsről kér tanácsot pályaválasztásához. Neki röviden annyit: bár 14 éves korban még vitázhat elhatározásod, és a jogi valamint táncdalénekesnői pálya közül esetleg egy harmadiknál kötsz ki, soha ne feledd: mindkettőt teljes embert követel. Bármilyen szakma vagy foglalkozás csak úgy ér valamit, különösen korunkban, ha jól érteled, őszintén végzed. A kettőt nem csinálhatod egyszerre sokáig. Mások is kérdezték tőlem, hogyan kell elindulni ezen a pályán, és én, hogyan kezdtem el? Először iskolabulikon énekeltem, sikerem volt, s ezért később hivatásomul választottam. Az idén megrendezésre kerülő Ki Mit Tud? jó alkalom arra, hogy bizonyítsd.

Solymosi Erzszi a Pest megyei Solymárról írt. Arra kíváncsi, melyik gimnáziumba járton. Az I. kerületi Toldy Miklós Gimnáziumban érettségiztem, jelesen. Erzszi kérdésére troml az azoknak az együtteseknek a nevét is, akikkel Angliában találkoztam.

Amikor a szigetországbán énekeltem, több közös műsorom volt a Bee Gees, a Hollies együttesekkel, az Alan Price és Georgie Fame duóval. Ez utóbbi nemrég nálunk is járt. Ezen kívül londoni klubokban találkoztam sok híres angol beatzenészzel, köztük a Traffic tagjaival és az itthoni szerepléséről is jól ismert Marmalade-vel. A legszebb élményem egy érdekes, szórakoztató kombinációhoz fűződik. Anglia munkás-ipari körzetében,

New Castle körül van Stockton Fiesta, amely egy színház-koncertterem-vendéglő-popklub. Hetente váltakozó műsorban a legnagyobb sztárok lépnek fel, főleg a teenager korosztály kedvencei. Persze óriási népszerűségnek örvend és rangot jelent, ha az itt dolgozó fiatalok közvéleménykutatása alapján eljön ide egy zenekar.

Nagyon kedves levelet kaptam Orsós Mihálytól, Komlóról. Leveleiben lerajzolta a Fák, virágok, fény című dalomat. Mihály, kérdezed, hogy a Rizzi Bizi-ben hallott dal szövegét mikor kaphatod meg a boltokban. Csak annyit tudok én is mondani, hogy amint lemezen megjelenik, bizonyára hamarosan megtalold a dalosfüzetekben.

Az új lemezeimről érdeklődőknek annyit: nemrég jelent meg két kislemezem, mindkettő a Locomotiv GT kíséretével. Frenreisz-Adamis: És lép egy fekete árnyék című száma kicsit Carole King dalaira emlékeztet, congadob is megtalálható a hangszerek között. A B oldalon Presser-Adamis szerzeménye, a Miért mentél el? hallható. Ez egy lassúbb, blues stílusú szám, vokálkísérettel. A külföldi számok közül Janis Joplin Mercedes-Benz és a Beatlesek Oh, darling című dalait választottam a másik kislemez anyagát. A Fuss, hogy utolérjenek című film dalai is megjelennek majd, egy időben a bemutatóval, ez tavasz vége felé várható. Ezek erősebb, lassúbb stílusúak, kicsit a Love Story zenei irányzatára emlékeztetnek.

Sok érdekes kérdést tett fel Turáni Endre, aki jelenleg katonatejéztől tölti. A többi között arról érdeklődik, mit jelent számomra az a név, hogy Crosby Stills Nash and Young. Nagyon sokat, hiszen éppen az a kedvenc együttesem. Úgy érzem egyestük zenéjükben a magasabb színvonalú, ugyanakkor egyszerű dallamvilágú stílust. Ez így kicsit ellentmondásnak tűnik, de aki hallotta érdekes, kicsit country-folk jellegű dalait, tudja, hogy így van. A négy zenész, akik eddig más és más zenekarban játszottak, különösen Four Way Street című albumokon nyújtanak kiváló produkciókat.

Ugyancsak Turáni Endre kérdezi, mit csinálok szabad időmben legszívesebben. Már a múltkor írtam kedvenc íróimról, az 6 könyveiket olvasom. Ruháimat magam tervezem, állítom össze, így a divatlapokat is szívesen forgatom. A 18 kérdés közül, melyet feltettél, a legrövidebben arra válaszolhatok, amely így hangzik: „Tudsz-e főzni a mamád és a szakácskönyv nélkül?” Sem így, sem úgy nem tudok, de azt hiszem, főzni ráérek később is megtanulni.

Lassan kifogyok a helyből és a szusból is, a következő hónapban találkozunk újra az IM-ben. Addig is várom leveleiteket, és egy kis türelmet kérek a fénykép és autogram kéréseket illetően.

Calatrava Sándor

ZENE BONA BÖNGÉSZDE

BEAT-LEXIKON

CURVED AIR. Angol együttes, szólóénekesnőjük a decemberi kis IM-albumban látható Sonja Kristina. Stílusuk a „classie-folk-rock”, vagyis a komolyzenei elemek és a folk keveredése. Tagjai zenei főiskolások voltak, mielőtt a popzenében sikeresek lettek volna: Ian Eyre, Francis Monkman, Florian Pilkington-Miksa, Darryl Way és kiváló hangú szólóénekesnőjük Sonja Kristina. Közülük Darryl Way, aki hegedűn játszik és Monkman alapító tagok. Nagy sikert aratott albumuk címe: Air Conditioning.

DENNY, SANDY. Szakmai körökben a legjobb zenekarainak egyike. Muzsikájuk progresszív, komoly zenei alapozású, szenzációs színpadi produkciót nyújtanak. Keith Emerson a Nice orgonistája, Greg Lake a King Crimson volt gitárosa és Carl Palmer az Atomic Rooster volt dobosa mesterei hangszereiknek. A szuperjog szuperjő nagylemeze: Tarkus.

EMERSON LAKE AND PALMER. 1971 legjobb zenekarainak egyike. Muzsikájuk progresszív, komoly zenei alapozású, szenzációs színpadi produkciót nyújtanak. Keith Emerson a Nice orgonistája, Greg Lake a King Crimson volt gitárosa és Carl Palmer az Atomic Rooster volt dobosa mesterei hangszereiknek. A szuperjog szuperjő nagylemeze: Tarkus.

FACES. Nem tévesztendő össze a Small Faceszel, bár az együttes bázisát annak régi tagjai alkotják. Stílusuk a progresszív rock, szólóénekesük 1971 nagy sztárja, Rod Stewart. Rod egyaránt első volt októberben a nagy- és kislemezek listáján. Kíséri a négy Faces: Ronnie Wood, Ian McLagen, Ronnie Lane és Kenny Jones.

GUTHRIE, ARLO. Fiatal angol énekes, filmszínész, humora és dalszövegei eredetiek. Leghíresebb száma az Alice's Restaurant, mely a hasonló című filmnek adta az alaptemáját. Filozófikus, folkszerű szerzeményeit fátyolos, rekedtes hangon adja elő. Apja, Woody Guthrie régebben ugyancsak a műfaj egyik legjobbjá volt.

IM SLÁGER * TÜKÖR

Kérünk benneteket, hogy a márciusban megjelenő magyar listára január 10-ig, a közbeeső hónapok nemzetközi listájára pedig folyamatosan küldjétek be szavazatokat, pontos név és cím megjelöléssel.

1. FIREBALL	Deep Purple
2. SEVEN TEARS	Golden Earring
3. IN CARRE	Herman van Veen
4. HOLLANDSE HITPOTPOURRI	Diversen
5. EVERY PICTURE TELLS A STORY	Rod Stewart
6. RAM	Paul and Linda McCartney
7. EVERY GOOD BOY DESERVES FAVOUR	The Moody Blues
8. WELCOME TO THE CANTEEN	Traffic
9. GOLD	Neil Diamond
10. ANGEL DELIGHT	Fairport Convention

E havi nyerteseink:

*Nagylemezt nyert: Budai Judit, Filakovo; Paszternák Éva, Budapest; Széplaki Etelka, Sarkad; Bugáti Zsuzsanna, Miskolc; Lécz Katalin, Pécs.
50,- Ft értékű vásárlási utalványt nyert: Kollár József, Lébény; Erős Levente, Poroszló; Imrek Kati, Szolnok; Bandi Aranka, Budai Edit, Budapest.*

A nyerményeket postán küldjük ki.

BEAT-EXPORT

Az utóbbi hónapokban és az elkövetkezőkben is sok hazai együttes játszott, illetve játszik külföldön. A magyar beat egyre növekvő hírnevéhez nemcsak vezető zenekaraink járulnak hozzá, hanem olyanok is, mint az Astória együttes. Ők Lublinban szerepeltek nemrég a Magyar Napokon. Úgy látszik, nem mindenki próféta a saját hazájában. Kicsit távolabb járt a múlt év decemberében a Locomotiv GT, ők Japánban léptek fel a Világdal fesztiválon.

Ha nem jön közbe semmi, és a politikai helyzet sem éleződik ki túlságosan, a Neoton együttes az év első felében Egyiptomban turnézik. Bizonyára barnára sülve érkeznek majd haza április elején. Sikereikről márciusi számunkban bővebben is írunk.

Egyik legrégebbi együttesünk, Syconor, déli szomszédunkhoz, Jugoszláviába utazik januárban.

Az Echo és a Syrius turnéiról a következő oldalon számolunk be.

HA HÚSZÉVES LENNÉ

Villámportré Szent-Györgyi Albertről

Az amerikai Massachusetts állam Woods Hole nevű városában, a nagy tó partján naponta feltűnik egy idős férfi, amint kezét kockás sportöltönye zsebébe süllyesztve, töprengve sétál.

A magános férfi Szent-Györgyi Albert, a szegedi egyetem egykori világhírű, Nobel-díjas professzora. Néki sikerült először paprikából, káposztából, citromból C-vitamint tisztán előállítani.

1893-ban született, jómódú, majd később elszegényedett nemesi család tagjaként. A tudományt szerette már fiatal korában is, magolás helyett a gondolkodást.

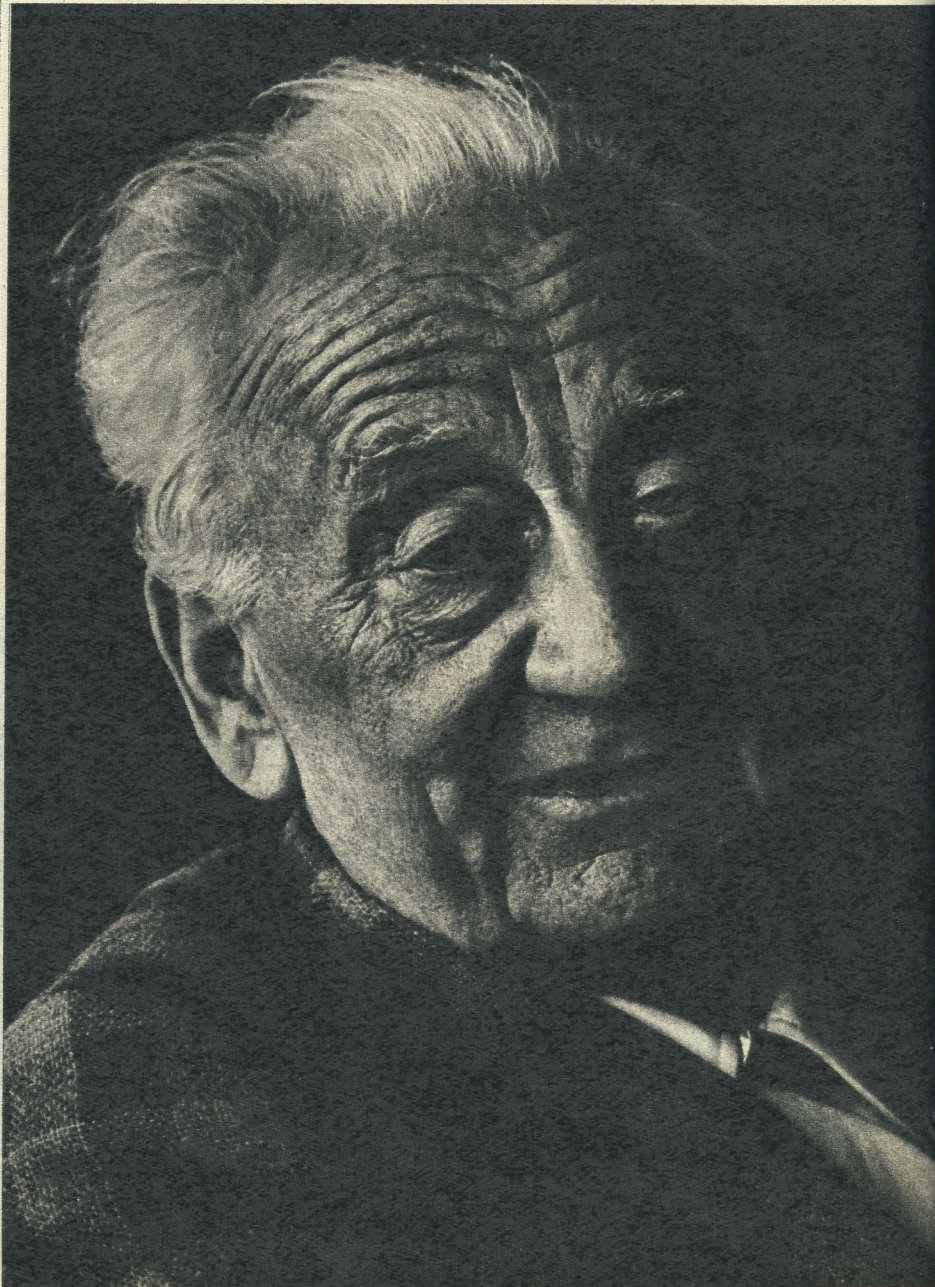
Szent-Györgyi Albert kitűnő eredménnyel végezte el az orvosi egyetemet, de a „praktizálást” átengedte másoknak. Ő maga inkább a betegségek okait kereste.

Orvosi tanulmányai és kutatómunkája azonban nem folyt zavartalanul. Közbeszólt az első világháború. Bevonult katonának, majd kisebb sebesülése miatt hazaküldték, s így tovább tanulhatott. Később a hadsereg egyik biológiai laboratóriumában dolgozott, ahol a balkáni és olasz harctéren maláriában megbetegedettek gyógyításával, és a betegség megelőzésével foglalkozott.

A háború végén vándorbotot vett a kezébe, s a tudományos megismerés vágyától hajtva német, holland, angol egyetemeket keresett fel. Kijutott Amerikába is, majd Cambridge-ben ösztöndíjjal tanult tovább. 1927-ben tudományos fokozatot nyert, s hazajött.

Szegedi egyetemi működése alatt szembefordult az akkori vaskalapos politikai tanügyvezetéssel, s amikor Németországban a könyvégetések megkezdődtek, s több zsidó barátját meghurcolták, kivégezték, teljes szívvel vett részt a hazai antifasiszta küzdelemben.

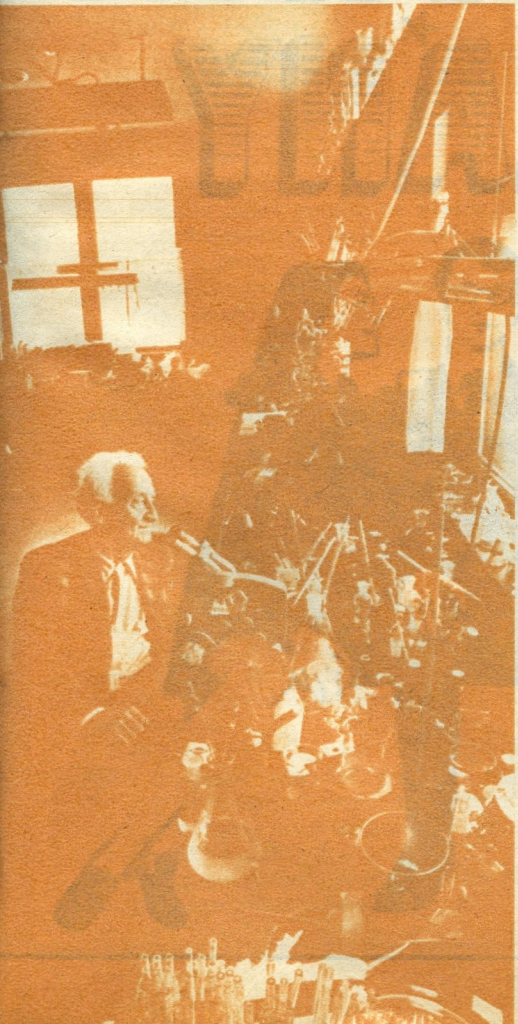
A második világháború alatt titkos küldetést vállalt. Konstantinápolyban tudományos előadást tartott, s otléte alatt kapcsolatot próbál felvenni a brit titkosszolgálattal, de a rosszul előkészített vállalkozás során lebukott. Hazajövele után őrizetbe vették, Hitler személyesen követelte a kiadatását. 1944-ben a Magyarországot megszálló németek üldözése elől, feleségével és lányával

**A JOBB KÉZBEN TARTOTT EGÉR
EGÉSZSÉGES,
A BAL KÉZBEN TARTOTT RÁKOS**

**szent-györgyi albert
a laboratóriumában**

a svéd követségnek kapott menedéket, s később a nagykövet kocsijában elrejtőzve, családjával együtt sikerült elhagynia az országot. Ez időben küldte el Stockholmba az izommozgásról szóló tanulmányát. Ebben kifejtette, hogy az élet egyik legfőbb ismertetőjele a mozgás, s hogy az élet lényegét megérthessük, az izom mozgását kell gondosan tanulmányoznunk. Kémcsőben, vegyi anyagokból próbált az izomrosthoz hasonló képződményt készíteni, és — úgy mondja — élete egyik legnagyobb pillanata az volt, amikor műszerében a kialakult fonalszerű képződmény megmozdult.

A háború után még egy ideig Szedgenen tahtított, azután Amerikába költözött, ahol a rákbetegséget kezdte tanulmányozni. Hosszas, kitartó munka után Szent-Györgyi arra a következtetésre jutott, hogy a sejtek szaporodását és a szaporodás megszüntetését kémiai anyagok szabályozzák. A szervezet által termelt, a szaporodást megindító anyagot „promine”-nek, a szaporodást megállító terméket „retine”-nek nevezte. Ha a szervezet retine termelésében zavar áll be — vallja —, a sejtek mértéktelenül elszaporodnak, rákos daganat képződik. Ha retine-t sikerült előállítani, a rákot is meg lehet állítani.

Szent-Györgyi elméletével a tudósvilágban nem mindenki ért egyet, a kutatók nagy része a rákot vírus okozta betegséggnek tartja. Hogy kinek van igaza, e sorok megjelenéséig még nem dőlt el.

Szent-Györgyi naponta elment a laboratóriumába, de őt nemcsak az egyéni tragédiákat okozó rák foglalkoztatja, hanem az emberi társadalom bajai is. A világ veszélyben van — mondja. A hiroszimai atombomba robbanásával új korszakba lépett az emberiség, s ez a korszak semmiben sem hasonlít a régihez. Az új világot új embereknek kell irányítaniuk, kell, hogy a fiatalok sorának irányításában maguk a fiatalok is kapjanak megfelelő szerepet.

A véleményét véka alá nem rejtő magyar professzor felfogása új hazájában nem tetszik mindenkinek. Amikor a vietnami háború költségei nyugtalanítani kezdték a közvéleményt, takarékoskosság ürügyén, elsősorban a tudományos kutatás támogatását szüntették meg. Így a rákkutatás célját szolgáló alapítvány segélyezését is. Más szóval, Szent-Györgyi intézetétől megvonták az anyagi létalapot.

„Én személyileg boldog vagyok — mondja —, hiszen munkám azért van, szép környezetben élek, de félek, hogy ez a szép világ egy napon letörlődik a Föld színéről.”

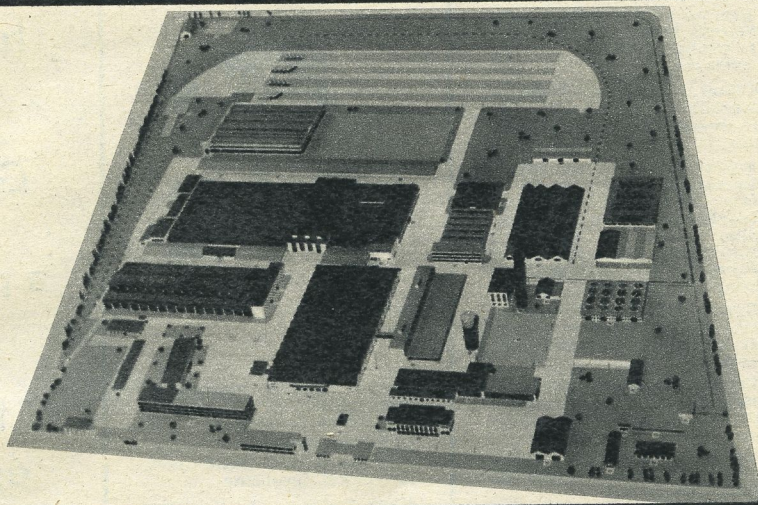
Nyugtalanító gondolatairól könyvet ír „Az örült majom”, majd a „Mi lesz legközelebb” címmel. „Úgy gyűjtjük az atombombákat — mondja —, mint a barlanglakó ősember az éles köveket”.

„Ha húszéves lennék — írja —, én is ott lennék a vietnami és más háború ellen lázadó fiatalok sorában...”

DR. HORVÁTH ÁRPÁD

HAZÁDAT és a NAGYVILÁGOT ISMERD MEG AZ IKARUS-szal!

EZ A TE MUNKAHELYED!

TANULHATÓ SZAKMÁK:

- Szerszámkészítő
- Szerkezetlakatos
 - Esztergályos, gépi marós
 - Autófényező és mázoló
 - Központifűtés szerelő, hegesztő
 - Karosszéria-lakatos
 - Hálózati villanszerelő

VÁRUNK: IKARUS Budapest, Mátyásföld, Margit u. 2.